

{ asteari zeharka begira } Iñaki Altuna

Ikasgaiz beterik datorren hamargarren urteurrena

Aieteko Konferentziaren eta ETaren borroka armatuaren amaieraren hamargarren urteurrena dugu egunotan. Arreta piztu du gaiak berriro ere. Egoera hura ekarri zuten faktore nagusiak eta gertae-
ra haiek sortutako ondorio garrantzitsuenak aztertze-
ko une egokia izan daiteke, eskematikoki bada ere:

– Duela hamar urte gertatutakoa ez litzateke ulertu-
ko aurretik ezker abertzaleak erabakitako estrategia al-
daketa egin izan ez balitz.

– Aieteko Konferentzia zein Adierazpena eta, haiei
erantzunez, ETak ekinbide armatuaren amaiera iragar-
tzeko zabaldutako adierazpena alde aurretik adostu-
tako akordio baten parte ziren. Nazioarteko bitarteka-
riek egin zuten, alde batetik ETarekin eta beste batetik
Espainiako Gobernuarekin
hitz egiten. Zeharkako ne-
goziazioa izan zela esan dai-
teke. «Hoja de ruta resul-
tante» deitu zioten
adostutakoari.

– Aieteko Adierazpenak
izaera integrala zuen, gataz-
karen ondorioei ez ezik ga-
tazkaren muin politikoari
ere erantzun zion.

– Deigarria izan zen Es-
painiako Gobernuari ez ezik elkarrizketarako Frantzia-
koari ere deia egin izana.

– Borroka armatuaren amaiera akordio horretan ja-
sota egon arren, borroka armatua uzteko erabakia ai-
patu estrategiaren aldaketak ekarri zuen. Ez zuen atze-
ra bueltarik, edozein zela ere aipatu bide orriaren
garapena. Beste garaiko negoziazio ereduak gaindituta
ziren eta helburua ziklo aldaketa abiaraztea zen.

– Ezker abertzaleak, ETak eta nazioarteko eragileek,
Norvegiako Gobernua barne, hitza erabat bete zuten;
Espainiako Gobernuak, ez.

– Ezker abertzaleak eta, zehazki, ETak adostutako bi-
de orria ahal bezainbeste garatzea zuten helburu. Es-
painiako Gobernua onartutako Aieteko Konferentziari
indarra kentzen saiatu zen lehen unetik (horregatik ez

zen Patxi Lopez lehendakaria bertan izan). Azken fine-
an, Rubalcabaren taldearen helburua partziala zen, bo-
rroka armatua indargabetzea.

– Hilabete baten buruan, 2011ko azaroaren 20an, PPk
hauteskundeak irabazi zituen. Ordurako Aiete eta ETA-
ren adierazpena eginak izatea garrantzitsua zen; beste-
la, ez zen urratsik egingo. Rajoyk ilegalizazio ziklo berri
bat iragarrita zuen. Gobernura iritsita ez zuen halako-
rik egin, eta ez zuen Norvegiako eremua desegin. ETA-
ren ordezkaritza 16 hilabete egon zen Oslon zain. Egoe-
ra usteltzen utzi zuen PPk, ordea; eta inboluziorako
joera indartu zen. PPk eta PSOEek EAJrekin ebazpena
adostu zuten Espainiako Kongresuan.

– Bake prozesu bat izan behar zuenak beste izaera
bat hartuko zuen, nazioarteko eragileen eta, batez ere,

Bake prozesu bat izan behar zuenak beste
izaera bat hartuko zuen, nazioarteko
eragileen eta, batez ere, euskal herritarren
inplikazioari esker

euskal herritarren inplikazioari esker. Hortik etorriko
zen armagabetzea (2017) eta ETaren desegitea (2018).

– Politikoki, Aieteren ostean, ezkerreko subiranis-
moa indartu egin zen Euskal Herrian, eta Estatu espai-
nolaren eskaintza politikoak gero eta babes gutxiago
izan du. Horrek, halere, ez du oraingoz burujabetza es-
kuratzeko prozesu trinkorik ekarri.

– Presoen zauria zabalik geratu zen. Azken urteetan
urratsak egin diren arren, gaiari ez zaio oraindik behar
bezalako konponbidea eman.

– Hamargarren urteurrenean hainbat ekitaldi, adie-
razpen eta balorazio izaten ari da, egindakoaz eta egin
gabe geratutakoaz. Aieteko Adierazpenaren izaera in-
tegrala erreferentzia baliagarria da, oraintxe gatazka
politikori nola heldu ahal zaion baita gako nagusia. •